

Invloed van de komst
van een
asielzoekerscentrum
op de verwachte
leefbaarheid in
Grootegast

Bachelorscriptie Marc-Jan Bijma (S2590255). Rijksuniversiteit Groningen.
Begeleiders: Gijs van Campenhout en Laura Kapinga

DATUM: 12 JUNI 2016

SAMENVATTING

Asielzoekerscentra worden in zowel de lokale als de landelijke media veel besproken tegenwoordig. De inwoners van plaatsen waar asielzoekerscentra gevestigd gaan worden uiten regelmatig hun mening door middel van protesten (Volkskrant, 2015; Omroep Brabant, 2016; De Gelderlander, 2016). In dit onderzoek wordt gekeken naar de invloed van de komst van een asielzoekerscentrum in Grootegast op de verwachte leefbaarheid in het dorp. De hoofdvraag van het onderzoek is: wat is de invloed van de komst van het asielzoekerscentrum op de verwachte leefbaarheid in Grootegast? Omdat er literatuur ontbreekt over verwachte leefbaarheid is er gebruik gemaakt van literatuur over het algehele begrip leefbaarheid. Het begrip leefbaarheid is onderverdeeld in een aantal aspecten. De onderscheiden indicatoren die invloed hebben op de leefbaarheid zijn sociale indicatoren, fysiek-ruimtelijke indicatoren, veiligheid- en misdaadindicatoren en functionele indicatoren (Leby & Hashim, 2010).

Er is gebruik gemaakt van het afnemen van enquêtes om de mening van de inwoners van Grootegast te weten te komen. In totaal zijn er 84 enquêtes afgenomen.

Er valt te concluderen dat de verwachte leefbaarheid achteruit gaat. Er zijn veel respondenten die geen verslechtering verwachten van zwerfafval, geluidsoverlast en gemeenschapsgevoel. Daarentegen zijn er wel veel respondenten die een verslechtering verwachten van voorzieningen, veiligheid en criminaliteit. Gezien de daling van de gemiddelde verwachte leefbaarheidsscore (de huidige leefbaarheidsscore is gemiddeld 4,5 en de verwachte leefbaarheidsscore 2,5, een daling van 2) valt te zeggen dat een verwachte verslechtering zwaarder weegt dan het niet verwachten van een daling.

INHOUDSOPGAVE

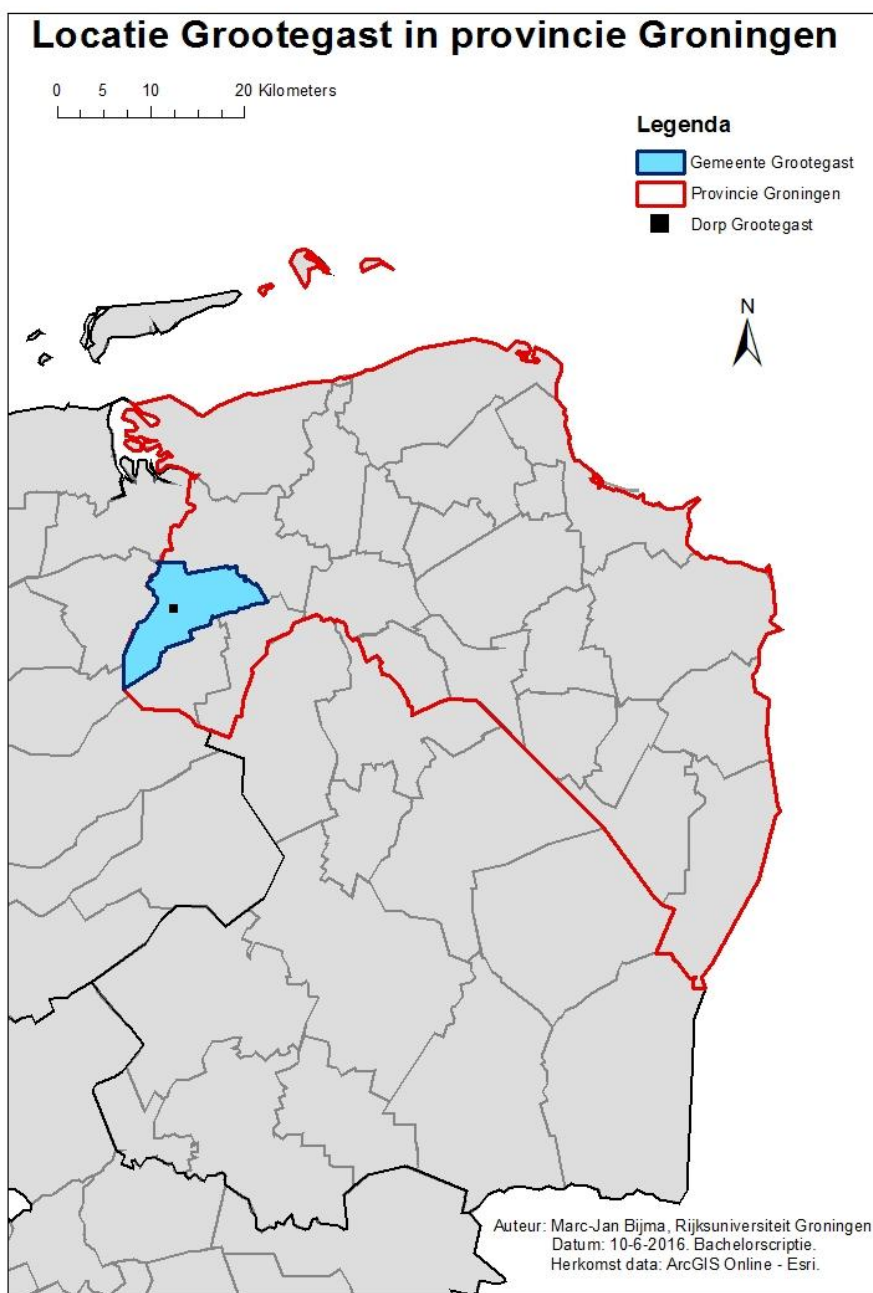
Samenvatting	1
1. Aanleiding	3
2. Probleemstelling	5
3. Theoretisch kader	6
3.1 Leefbaarheid	6
3.1.1 Sociale indicatoren	7
3.1.2 Fysieke/ruimtelijke indicatoren	7
3.1.3 Veiligheid en misdaadindicatoren	8
3.1.4 Functionele indicatoren	8
3.2 Conceptueel model	9
4. Methodologie	10
4.1 Data-analyse	10
4.2 Ethiek	11
5. Resultaten	12
5.1 De huidige leefbaarheid	12
5.1.1 Invloed van verwachte leefbaarheid op gering gemeenschapsgevoel	13
5.2 De verwachte leefbaarheid	14
5.2.1 Lage verwachte mate van gewenning aan asielzoekerscentrum	15
5.2.2 Verwachtingen met betrekking tot criminaliteit en veiligheid	15
5.2.3 De link tussen sociale deprivatie en verwachte criminaliteit	16
5.2.4 De verwachte ontwikkeling van de overige leefbaarheidsaspecten	17
6.1 Conclusie	18
6.1 Generalisatie	18
6.2 Reflectie	19
6.3 Aanbevelingen	19
Literatuurlijst	20
Bijlagen	22
Bijlage 1	22
Bijlage 2	23
Bijlage 3	24
Bijlage 4	25

1. AANLEIDING

Asielzoekerscentra worden in de media veel besproken tegenwoordig. Zowel de lokale als de landelijke politiek buigt zich over het vluchtelingenvraagstuk. De inwoners van plaatsen waar asielzoekerscentra gevestigd zijn of waar er asielzoekerscentra gevestigd zullen worden uiten regelmatig hun mening door middel van protesten. Er wordt ook al vaak vanuit gegaan dat de lokale bevolking niet achter de komst van asielzoekers staat (Meert, 2004). De protesten onder de inwoners vinden vooral plaats in dorpen waar er plannen zijn voor een asielzoekerscentrum. Voorbeelden zijn Oranje (Volkskrant, 2015), Heesch (Omroep Brabant, 2016) en Buren (De Gelderlander, 2016).

Vanwege de lage inwoneraantallen van dorpen is de lokale bevolking vaak bang dat asielzoekers een grote impact op het leven in het dorp hebben. Rondhangende asielzoekers kunnen een bron van irritatie vormen voor omwonenden en het beeld heerst dat de, voornamelijk jongvolwassene, asielzoekers nutteloos in het dorp rondhangen terwijl de omwonenden aan het werk gaan (Meert, 2004). Onder omwonenden ontstaat een gevoel van onveiligheid en de omwonenden vinden de asielzoekers niet in de gemeenschap passen (De Vries, 2014). Door de gevoelens van onveiligheid wordt er in Kaatsheuvel de mogelijkheid geboden om onder begeleiding kinderen langs een asielzoekerscentrum naar school te laten fietsen (Van Dijke, 2015). Er is angst voor criminaliteit door het gegeven dat er, over het algemeen, armere asielzoekers terecht komen in een rijkere samenleving. Onder omwonenden is daardoor de angst dat asielzoekers zich een gedeelte van deze rijkdom willen toe-eigenen (Meert, 2004). Tevens zijn mensen bang dat de waarde van hun huis daalt door de komst van een asielzoekerscentrum (Theebe, 2004). Al deze aspecten geven aan dat de komst van een asielzoekerscentrum impact heeft op de leefbaarheid in de desbetreffende plaats. Het gevoel van onveiligheid neemt met de komst van asielzoekers toe en de criminaliteit stijgt in de perceptie van inwoners. Het gevoel van onveiligheid dat mensen verwachten door de komst van een asielzoekerscentrum is te zien als een onderdeel van de verwachte leefbaarheid. De verwachte leefbaarheid verschilt echter mogelijk van de daadwerkelijke impact op de leefbaarheid.

Er zijn onderzoeken gedaan naar de invloed van een al daadwerkelijk gevestigd asielzoekerscentrum op de leefbaarheid. Leefbaarheid is de waardering van de woonomgeving door de bewoners (Marsman & Leidelmeijer, 2001). Voorbeelden van onderzoeken naar leefbaarheid is het onderzoek van De Vries (2014) naar de effecten van de aanwezigheid van een asielzoekerscentrum op de leefbaarheid in Musselkanaal, Onnen en Veenhuizen en het onderzoek van Marsman & Butter (2002) naar de leefbaarheid in het Noordzeekanaalgebied. Een onderzoek naar de invloed van een gepland asielzoekerscentrum op de leefbaarheid ontbreekt echter. De opinie van de lokale bevolking wat betreft een asielzoekerscentrum kan voor en na de komst van een asielzoekerscentrum verschillen. Hierdoor kan een asielzoekerscentrum meer of juist minder invloed hebben op de leefbaarheid dan van tevoren verwacht. Dit gegeven maakt het interessant om de komst van een asielzoekerscentrum in een dorp te onderzoeken. In dit onderzoek wordt gekeken naar de invloed van de komst van een asielzoekerscentrum in Grootegast op de verwachte leefbaarheid in het dorp. Grootegast is een dorp in het westen van de provincie Groningen (op kaart 1 te zien). In Grootegast was het oorspronkelijke plan om voor een periode van 10 jaar 500 asielzoekers op te vangen. Door de negatieve houding van de inwoners besloot de gemeenteraad echter dat er geen steun wordt verleend aan het asielzoekerscentrum. Op 18 mei maakte de gemeente bekend dat het college van burgemeesters en wethouders en het Centraal Orgaan opvang asielzoekers maximaal 300 asielzoekers willen opvangen op een perceel aan de Bovenweg. Dit zal zijn voor een periode van 5 jaar. Deze periode kan met nog eens 5 jaar verlengd worden (Gemeente Grootegast, 2016).

Kaart 1: de locatie van het dorp en de gemeente Grootegast (ESRI, 2016)

2. PROBLEEMSTELLING

Het onderzoek heeft als doel om te onderzoeken wat de plannen voor het bouwen van een asielzoekerscentrum in Grootegast voor invloed hebben op de verwachte leefbaarheid in het dorp. Er zijn vele invloeden denkbaar. Er zijn personen die geen problemen verwachten door de komst van asielzoekers, maar er zijn ook personen die wel problemen verwachten. De komst van een asielzoekerscentrum heeft een verwachte invloed op de leefbaarheid in de plaats van vestiging. Het onderzoek heeft als doel om te onderzoeken wat de komst van het asielzoekerscentrum voor invloed heeft op de verwachte leefbaarheid. Specifiek wordt er gekeken naar het dorp Grootegast. Er zijn personen die geen problemen verwachten door de komst van asielzoekers, maar er zijn ook personen die wel problemen verwachten. De leefbaarheid kan volgens de inwoners dus achteruitgaan of vooruitgaan. Deze achteruitgang of vooruitgang van de verwachte leefbaarheid wordt gevormd door diverse aspecten die van invloed zijn op de leefbaarheid, de aspecten worden uitgelicht in het theoretisch kader. Een verwachte daling van de leefbaarheid geeft aan dat inwoners bang zijn voor aspecten die zullen dalen, maar het is ook mogelijk dat de verwachting van leefbaarheid niet overeenkomt met de daadwerkelijke leefbaarheid als het asielzoekerscentrum eenmaal is gevestigd. Het is ook goed mogelijk dat een verwachte daling van de leefbaarheid al invloed heeft op de huidige leefbaarheid, bijvoorbeeld door een slechtere huidige sociale samenhang. Daarnaast ontbreekt er in de huidige literatuur over leefbaarheid een onderscheid tussen de verwachte leefbaarheid en de daadwerkelijke leefbaarheid. De meeste onderzoeken zijn gedaan naar asielzoekerscentra die al op een plek gevestigd waren en waar er dus al geen sprake meer was van een verwachte leefbaarheid maar van een huidige leefbaarheid.

Een onderzoek naar de invloed van een asielzoekerscentrum op de leefbaarheid is niet nieuw. De Vries (2014) heeft een onderzoek gedaan naar de effecten van de aanwezigheid van asielzoekerscentra op de subjectieve leefbaarheid in Musselkanaal, Onnen en Veenhuizen. Daar waar het onderzoek van De Vries de effecten onderzoekt van asielzoekerscentra die er al zijn zal het onderzoek in Grootegast zich richten op de verwachte invloed op de leefbaarheid. Zodoende kan het onderzoek in Grootegast op wetenschappelijke wijze iets aanvullen op de al bestaande onderzoeken naar de invloed van asielzoekerscentra.

De hoofdvraag:

Wat is de invloed van de komst van het asielzoekerscentrum op de verwachte leefbaarheid in Grootegast?

De deelvragen:

- *Hoe ervaren de inwoners de huidige leefbaarheid in Grootegast?*
- *Hoe denken de inwoners over de komst van asielzoekers naar Grootegast?*
- *Welke aspecten van leefbaarheid worden naar verwachting beïnvloed door de komst van asielzoekers?*
- *Wat zijn de overeenkomsten en/of verschillen tussen de verwachte invloed op de leefbaarheid in Grootegast en de waargenomen invloed op de leefbaarheid in dorpen met reeds een asielzoekerscentrum?*

Als eerst wordt in dit onderzoek het theoretisch kader behandeld. In het theoretisch kader wordt dieper ingegaan op theorieën en concepten die van toepassing zijn op het onderzoek. Zo wordt leefbaarheid onderverdeeld in diverse dimensies wat ervoor zorgt dat de leefbaarheid onderzocht kan worden. In de methodologie wordt uitgelegd hoe de data is verzameld, geanalyseerd en hoe er om is gegaan met ethische kwesties. Daarna worden de resultaten gepresenteerd en volgt een conclusie van de bevindingen.

Als eerst wordt het theoretisch kader behandeld. In het theoretisch kader wordt dieper ingegaan op de theorieën en concepten die van toepassing zijn op het onderzoek. Zo wordt het begrip leefbaarheid onderverdeeld in diverse aspecten wat het makkelijker maakt om het begrip te begrijpen en te onderzoeken. Vervolgens wordt in de methodologie uitgelegd hoe de data is verzameld, hoe deze is geanalyseerd en hoe er om is gegaan met ethische kwesties. Ten slotte volgen de resultaten, de conclusie en wordt er in de reflectie ingegaan op de verbeterpunten en andere op- en aanmerkingen.

3. THEORETISCH KADER

Leefbaarheid is de kern waar het onderzoek op gebaseerd is. In wetenschappelijke literatuur zijn er diverse artikelen te vinden over leefbaarheid die leefbaarheid op een andere manier definiëren (zie bijvoorbeeld: Diener & Suh, 1997; Vergunst, 2003; Heylen, 2006; Leby & Hashim, 2010). Leefbaarheid is een lastig te definiëren term. De term leefbaarheid omvat meningen en is vaak gebaseerd op diverse meetobjecten. Heylen (2006) geeft aan dat er onenigheid bestaat over de aspecten die meegenomen moeten worden bij het meten van leefbaarheid. Bij het meten van leefbaarheid kan er een onderscheid gemaakt worden in objectieve leefbaarheid en subjectieve leefbaarheid.

Belangrijk om te onthouden is dat er een verschil is tussen leefbaarheid en verwachte leefbaarheid. Het onderzoek richt zich vooral op de verwachte leefbaarheid, terwijl het theoretisch kader leefbaarheid behandelt. Leefbaarheid gaat over het heden maar de verwachte leefbaarheid gaat over de leefbaarheid die verwacht wordt in de toekomst. Omdat er specifieke literatuur ontbreekt die ingaat op verwachte leefbaarheid wordt de term leefbaarheid behandeld. Hierdoor moet rekening gehouden worden met het gegeven dat verwachte leefbaarheid iets is dat niet vaststaat. Er kunnen zich in de toekomst zaken voordoen die invloed hebben op de leefbaarheid zoals maatregelen die geluidsoverlast verminderen. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid dat de verwachte leefbaarheid niet overeenkomt met de daadwerkelijke leefbaarheid in de toekomst.

3.1 LEEFBAARHEID

De objectieve leefbaarheid wordt gedefinieerd als de leefbaarheid van de omgeving en wordt gemeten door economische en sociale aspecten (Diener & Suh, 1997). De economische aspecten kunnen worden gemeten aan de hand van, bijvoorbeeld, het BBP en de koopkracht. Sociale aspecten zijn lastiger te meten dan de economische aspecten. Het BBP wordt bijvoorbeeld in geld gemeten, sociale aspecten laten zich moeilijker meten in vaste eenheden. Omdat in dit onderzoek de sociale aspecten een belangrijke rol spelen wordt er gekeken naar de subjectieve leefbaarheid en niet naar de objectieve aspecten. Vooral het subjectieve aspect van leefbaarheid is van belang vanwege de meningen die inwoners hebben over de komst van het asielzoekerscentrum. De meningen van de inwoners zijn positief dan wel negatief. Als een inwoner van mening is dat er, bijvoorbeeld, meer geluidsoverlast zal ontstaan door de komst van het asielzoekerscentrum geeft dit aan dat de inwoner een negatief effect verwacht op de leefbaarheid. Deze meningen hebben invloed op de verwachte leefbaarheid. Subjectieve leefbaarheid richt zich op de leefbaarheid die mensen op individueel niveau ervaren (Marans en Stimson, 2011). In het onderzoek zal vanaf nu het woord leefbaarheid verwijzen naar de subjectieve leefbaarheid.

Daar waar Heylen (2006) een vrij algemene definitie geeft van leefbaarheid, onderscheidt Vergunst (2003) vijf specifieke factoren die van invloed zijn op de leefbaarheid: de (meningen van) lokale inwoners, het leven in een gemeenschap, de lokale voorzieningen, de lokale economie en de fysieke locatie. De meningen van de lokale inwoners en het leven in een gemeenschap zijn subjectieve factoren terwijl de lokale voorzieningen, de lokale economie en de fysieke locatie juist objectieve (meetbare) factoren zijn. Ook worden deze factoren beïnvloed door de leefbaarheid zelf. Ondanks dat Vergunst de leefbaarheid verdeelt in specifieke factoren is operationalisatie nog lastig. Het meten van het leven in een gemeenschap is nauwelijks tot niet mogelijk. Toch is het nodig om de leefbaarheid meetbaar te maken om zo de huidige leefbaarheid te vergelijken met de verwachte leefbaarheid na de komst van het asielzoekerscentrum. Het meten van een levensstijl is bijvoorbeeld nauwelijks tot niet mogelijk. Door leefbaarheid op te breken in verschillende dimensies wordt het mogelijk om leefbaarheid ook daadwerkelijk te meten (Leby & Hashim, 2010). Leby & Hashim verdelen leefbaarheid in sociale indicatoren, fysieke/ruimtelijke indicatoren, veiligheid en misdaad indicatoren en ten slotte functionele indicatoren. De indicatoren van Leby & Hashim zijn specifieker dan die van Vergunst doordat de leefbaarheid onderverdeeld is in specifiekere categorieën. De lokale voorzieningen die Vergunst onderscheidt zouden bij de indicatoren van Leby & Hashim onder de functionele indicatoren vallen. Ook is er met de categorieën van Leby & Hashim sprake van een grotere verscheidenheid aan indicatoren die leefbaarheid bepalen. De vijf factoren van Vergunst bieden geen grote verscheidenheid. Daarnaast maakt de categorisering van Leby & Hashim de leefbaarheid beter meetbaar door middel van enquêtes. Factoren die van invloed zijn op de categorieën van Leby & Hashim kunnen beter verwerkt worden in enquêtes. Hierdoor is er voor de indicatoren van Leby & Hashim gekozen om de leefbaarheid uiteen te zetten.

3.1.1 SOCIALE INDICATOREN

Onder sociale indicatoren worden vooral het gemeenschapsleven in een woonplaats en de sociale contacten tussen de inwoners verstaan (Leby & Hashim, 2010). Ook othering (Weis, 1995) en ruimtelijke segregatie (Bolt et al., 2010) worden onder sociale indicatoren geschaard. Hoewel ruimtelijke segregatie een relatie heeft met de fysieke dimensie, namelijk de scheiding op ruimtelijk vlak, wordt het in dit onderzoek onder de sociale indicatoren gevat omdat de link tussen sociale aspecten en de ruimtelijke scheiding van belang is. Ruimtelijke segregatie zorgt vaak voor een gebrek aan onderling sociaal contact. Dit wordt verderop verder uitgelegd.

3.1.1.1 GEMEENSCHAPSLEVEN EN SOCIALE CONTACTEN

Het gemeenschapsleven is te definiëren als een netwerk van menselijke actoren die een verband hebben met elkaar (Vergunst, 2003). Deze verbanden zijn de sociale contacten. Mohit (2013) geeft aan dat de subjectieve leefbaarheid kan worden aangetast door de sociale omgeving. Het belang van het gemeenschapsleven in wetenschappelijke literatuur wordt ook bevestigd in de scriptie van De Vries (2014). De Vries geeft aan dat gemeenschappen niet altijd even goed reageren op de komst van een asielzoekerscentrum. De komst van een asielzoekerscentrum creëert een gevoel van onveiligheid wat zorgt voor een dalend gemeenschapsgevoel. Derhalve moet het gemeenschapsleven worden meegenomen in het onderzoek.

3.1.1.2 OTHERING

Othering is een proces dat personen die anders zijn dan de dominante groep ‘markeert’ en de positie van de dominante groep kan versterken (Johnson et al., 2004). Vluchtelingen kunnen hierdoor gezien worden als anders. Volgens Grove en Zwi (2006) bevestigt het proces van othering de eigen identiteit en stigmatiseert het anderen waarmee de dominante groep zich niet mee kan identificeren. Weis (1995) kaart aan dat er hierdoor een tegenstelling ontstaat tussen ‘wij’ en ‘zij’. In extreme vorm worden vluchtelingen vaak afgedaan als illegale indringers in een samenleving van de legale bevolking (Turton, 2003). In de dataverzameling wordt er gekeken of inwoners die asielzoekers niet als onderdeel van de samenleving beschouwen een andere invloed op de leefbaarheid verwachten.

3.1.1.3 RUIMTELIJKE SEGREGATIE

Ruimtelijke segregatie is een relatief overmatige aanwezigheid van een bepaalde groep op een locatie en een ondervertegenwoordiging van diezelfde groep op een andere locatie (Bolt et al., 2010). Ruimtelijke segregatie kan zorgen voor een bepaald denkbeeld over asielzoekers. Dit komt doordat ruimtelijke segregatie kan zorgen voor sociale segregatie (Dagevos, 2009). Door de ruimtelijke scheiding tussen asielzoekers en lokale inwoners is er nauwelijks contact tussen beiden waardoor een negatief beeld van asielzoekers in stand blijft. Contact tussen asielzoekers en inwoners kan het negatieve beeld van asielzoekers verminderen. Asielzoekerscentra worden volgens Bolt et al. (2010) vaak aan de randen van een woonplek gerealiseerd. Volgens Van Houtum en Van Naerssen (2002) worden asielzoekerscentra als plekken gezien waar diegenen die ‘niet tot de samenleving behoren’ gezamenlijk wonen. Dit is in overeenstemming met het onderzoek van Turton (2003). Turton geeft aan dat asielzoekers gezien worden als illegale indringers in de samenleving. De grenzen tussen de zone van de asielzoekers en de normale samenleving worden volgens Hyndman (2000) uitgedrukt als ‘diegenen die wachten’ (asielzoekers) en ‘diegenen die meedoen’ (aan de samenleving, de lokale inwoners). Het beeld van asielzoekers als illegale indringers kan een negatief effect hebben op de verwachte leefbaarheid door negatieve aspecten (zoals een lagere veiligheid) die gekoppeld kunnen worden aan de asielzoekers.

3.1.2 FYSIEKE/RUIMTELIJKE INDICATOREN

De fysieke omgeving is de ruimtelijke omgeving waarin mensen werken, sociale contacten ontwikkelen en daadwerkelijk leven (Leby & Hashim, 2010). De ruimtelijke aspecten hebben positieve of negatieve invloeden op de leefbaarheid. Wetenschappelijke onderzoeken focussen zich vooral op de aanwezigheid van natuurlijke ruimtelijke aspecten zoals bossen en parken (Leby & Hashim, 2010). Deze natuurlijke aspecten zijn voor dit onderzoek minder van belang vanwege de verwachting dat de komst van het asielzoekerscentrum in Grootegast weinig tot geen invloed heeft op de parken in Grootegast. Andere ruimtelijke aspecten zijn luchtvervuiling, afval, geluidsoverlast en congestie (Leby & Hashim, 2010). Asielzoekerscentra kunnen op deze

aspecten invloed hebben. Vooral het volume van zwerfafval en geluidsoverlast kunnen naar verwachting toenemen door de komst van een asielzoekerscentrum. Het effect van een asielzoekerscentrum op luchtvervuiling en congestie zal naar verwachting beperkt blijven doordat de asielzoekers naar verwachting geen beschikking zullen hebben over een auto. Zodoende worden de ruimtelijke en fysieke indicatoren in dit onderzoek beperkt tot zwerfafval en geluidsoverlast.

3.1.2.1 GELUIDSOVERLAST

Geluidsoverlast heeft voor veel mensen een negatieve invloed op de leefbaarheid (Leby & Hashim 2010). Geluidsoverlast is niet beperkt tot urbane gebieden. Ook andere gebieden kunnen hinder ondervinden van geluid (Howley et al., 2009). Dit maakt het interessant voor een dorp als Grootegast. Het zou mogelijk kunnen zijn dat asielzoekers een ander dagelijks patroon hebben dan de inwoners en bijvoorbeeld 's avonds rondhangen en zodoende geluidsoverlast veroorzaken.

3.1.2.2 AFVAL

Arafat et al. (2007) onderzochten de mate waarin mensen afval op straat achterlaten. In Nablus (Palestijns gebied) ondervroegen ze mensen in een vluchtelingenopvang, mensen in de binnenstad, mensen in een buitenwijk van een stad en mensen in een dorp. 18% van de respondenten in de vluchtelingenopvang gaf aan dat ze nooit afval op straat achterlaten; dit is het laagste percentage van de vier groepen respondenten. Van de bewoners van de stad, de buitenwijk en het dorp gaf respectievelijk 31%, 33% en 32% aan dat ze nooit afval op straat gooien. Het gegeven dat weinig vluchtelingen aangeven dat ze nooit afval op straat gooien kan, indien de inwoners van Grootegast ook verwachten dat het in Grootegast het geval zal zijn, een negatieve impact hebben op de verwachte leefbaarheid.

3.1.3 VEILIGHEID EN MISDAADINDICATOREN

Leby & Hashim (2010) zien veiligheid als een belangrijke basisbehoefte. Dit wordt verklaard door het gegeven dat iedereen graag in een veilige en misdaadvrije omgeving woont. Ook geven Leby en Hashim aan dat het onwaarschijnlijk is dat bewoners de leefbaarheid in hun buurt goed beschouwen als ze een laag gevoel van veiligheid hebben en er een hoge mate van criminaliteit is, ook al zijn andere factoren die invloed hebben op de leefbaarheid goed. Het gevoel van veiligheid heeft betrekking op datgene wat de inwoners zelf voelen en niet op de daadwerkelijke misdaadcijfers.

Er zijn onderzoeken die stellen dat er een kans bestaat dat criminaliteitscijfers stijgen met de komst van vluchtelingen. Murray et al. (2008) leggen de link met traumatische ervaringen van vluchtelingen. De traumatische ervaringen die vluchtelingen hebben ervaren kunnen gezamenlijk met het feit dat ze zonder enige zekerheid op een verblijfsvergunning ergens opgevangen worden zorgen voor een grotere kans op crimineel gedrag. De Boom et al. (2010) vinden een verband tussen de juridische status van vluchtelingen, die erg zwak is, en criminaliteit. Door materiële armoede is de kans op criminaliteit onder asielzoekers groter. Althoff & De Haan (2006) suggereren dat sociale deprivatie onder vluchtelingen zorgt voor een hogere kans op criminaliteit. Dit suggereren ze op basis van analyses onder criminele asielzoekers. De criminaliteit die vaak voorkomt onder vluchtelingen ontstaat vooral op basis van de eerdergenoemde sociale deprivatie, en niet op basis van verkeerde invloeden in het asielzoekerscentrum zelf (zoals het hebben van criminele vrienden).

3.1.4 FUNCTIONELE INDICATOREN

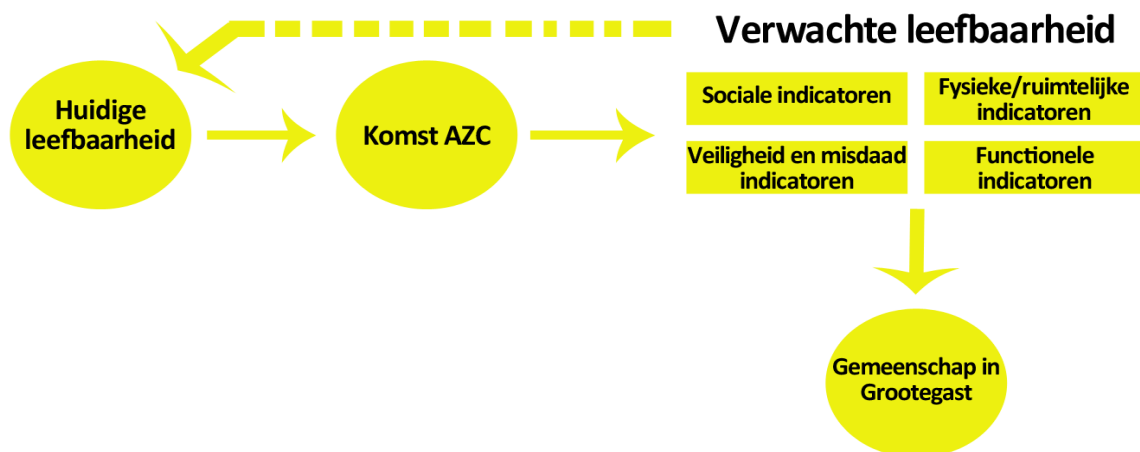
Functionele indicatoren impliceren dat leefbaarheid afhangt van de aanwezigheid van goede voorzieningen, goede communicatiesystemen, winkels, scholen, doktersposten en vele andere diensten. Ook bereikbaarheid, zoals openbaar transport en de aanwezigheid van snelwegen, kan worden meegenomen in het beoordelen van de leefbaarheid (Holt-Jensen, 2001).

Asielzoekers maken, net zoals de rest inwoners, gebruik van voorzieningen voor hun levensbehoeften. Vooral de supermarkt en het openbaar vervoer zijn de voorzieningen waar asielzoekers vaak gebruik van maken, zo blijkt uit het onderzoek van de scriptie van De Vries (2014). In en bij deze voorzieningen kunnen asielzoekers in

contact komen met de lokale bevolking. Indien een inwoner de asielzoeker als ‘anders’ ziet zal een ontmoeting met een asielzoeker waarschijnlijk iets negatiefs zijn volgens de inwoner.

De aanwezigheid van asielzoekers zorgt ervoor dat lokale voorzieningen zoals pinautomaten, scholen en de bibliotheek kunnen blijven bestaan doordat er een grotere groep gebruikers ontstaat (Van Dijk, 2015). Wets (2001) spreekt dit echter tegen en geeft aan dat de voorzieningen niet in staat zijn om het grotere aantal gebruikers (door de komst van vluchtelingen) aan te kunnen. Wets stelt daarom dat asielzoekers ervoor zorgen dat de voorzieningen onder druk worden gezet. Dit staat in contrast met Van Dijk, die beweert dat voorzieningen behouden kunnen blijven door asielzoekers. Het behoud van voorzieningen, doordat er een grotere groep gebruikers ontstaat, kan daarom een positieve invloed hebben op de verwachte leefbaarheid.

3.2 CONCEPTUEEL MODEL

Figuur 1: het conceptuele model

Het conceptuele model in figuur 1 geeft aan dat de komst van het asielzoekerscentrum een invloed heeft op de verwachte leefbaarheid. Onder de leefbaarheid zijn sociale indicatoren, fysieke/ruimtelijke indicatoren, veiligheid en misdaad indicatoren en functionele indicatoren onderscheiden. Deze indicatoren vormen de verwachte leefbaarheid. De verwachte leefbaarheid heeft weer invloed op de gemeenschap in Grootegast. Ook heeft de verwachte leefbaarheid enige invloed op de huidige leefbaarheid, vandaar dat deze pijl met stippelijntjes is aangegeven.

4. METHODOLOGIE

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in het dorp Grootegast, gelegen in het Westerkwartier (westen van de provincie Groningen). Er is gebruik gemaakt van enquêtes om data te verzamelen. Enquêtes kunnen informatie verzamelen over de meningen van personen betreffende een bepaald onderwerp en zijn handig om de houding van personen tegenover diverse sociale en politieke onderwerpen te peilen (McLafferty, 2010). Ook is het met enquêtes, beter dan met interviews, mogelijk om veel respondenten te krijgen. De populatie bestaat uit de inwoners van Grootegast. Onder de inwoners van Grootegast zijn er 84 enquêtes afgenomen. De enquêtes zijn online afgenomen, er zijn briefjes geprint met daarop informatie betreffende het onderzoek en een verkorte link om het onderzoek op internet te kunnen openen. Deze briefjes zijn op het begin willekeurig door brievenbussen gegooid. De respons hierop bleek echter gering: na het verspreiden van 400 briefjes kwamen er maar 34 reacties binnen. Daarna is er overgestapt op het persoonlijk afgeven van de briefjes aan de deur. De reden dat de enquête online werd afgenomen is vanwege het gemak voor de respondent. In tegenstelling tot het ter plekke afnemen van de enquête werd de respondent de ruimte gegeven om zelf te bepalen wanneer de enquête werd ingevuld. Doordat de respondent zelf de tijd kon nemen voor het invullen is de verwachting dat er goede data is verkregen. Dit blijkt ook uit de antwoorden op de open vragen, er werden nuttige antwoorden gegeven. Ook ligt het onderwerp van de enquête erg gevoelig in het dorp, waardoor het wellicht niet gewaardeerd zou worden als de onderzoeker naast de respondent blijft staan tot de enquête is ingevuld. De online enquête biedt de respondent meer anonimiteit.

De enquête vertoont gelijkenissen met de enquête die is afgenomen door De Vries (2014). Omdat de onderwerpen gelijkenissen vertonen heeft de enquête van De Vries als basis gediend voor het opstellen van de vragen en is de enquête aangepast aan de situatie in Grootegast en de specifieke dimensies van de verwachte leefbaarheid die zijn aangegeven in het theoretisch kader. De enquête is grotendeels opgebouwd uit stellingen met antwoordmogelijkheden op een 5-punts Likertschaal. Het is voor de respondent lastig om een verwachting te geven van de leefbaarheid na de komst van het asielzoekerscentrum op ratioschaal. Dit is een reden waarom er gebruik is gemaakt van stellingen. De enquête begint met 7 stellingen over de huidige leefbaarheid. De stellingen zijn gebaseerd op de aspecten van leefbaarheid uit het theoretisch kader. Eerst is er gevraagd naar de aspecten die van invloed zijn op de huidige leefbaarheid om zo inzicht te krijgen op de huidige situatie. Vervolgens is er gevraagd naar dezelfde aspecten, maar dan met betrekking tot de verwachte leefbaarheid. Hierdoor is inzicht verkregen in de verwachtingen van de bewoners met betrekking tot de verwachte leefbaarheid. Ook is gevraagd of de respondent op de hoogte was van de komst van het asielzoekerscentrum. Daarna is gevraagd of de respondent verwacht in contact te komen met de asielzoekers. Zo ja, dan is er gevraagd naar enkele plekken waar de respondent verwacht in contact te komen met de asielzoekers en of de respondent verwacht dat het contact positief dan wel negatief zal zijn. Tot slot is er gevraagd naar het geslacht en de geboortedatum van de respondent. De enquête is in de bijlagen (bijlage 4) te vinden.

4.1 DATA-ANALYSE

Voor de data-analyse is gebruik gemaakt van het programma SPSS. Om de data goed te kunnen analyseren is voor zowel de huidige leefbaarheid als de verwachte leefbaarheid een score bepaald aan de hand van de antwoorden op de stellingen.

Voor de huidige leefbaarheid is er per respondent een score berekend. De tabel aan de hand waarvan de score is berekend is te vinden in de bijlagen (zie bijlage 1, tabel 1). Indien er op een bepaalde vraag een bepaald antwoord werd gegeven is er een punt toegekend aan de huidige leefbaarheidsscore. Doordat er 8 vragen zijn geformuleerd is de maximale huidige leefbaarheidsscore 8 en de minimale huidige leefbaarheidsscore 0. Ook voor de verwachte leefbaarheid is er per respondent een score berekend en ook de tabel aan de hand waarvan deze score is berekend is te vinden in de bijlagen (zie bijlage 1, tabel 2). Ook voor de verwachte leefbaarheid zijn er acht vragen geformuleerd waardoor de verwachte leefbaarheidsscore opnieuw tussen de 0 en de 8 kan komen te liggen.

De huidige leefbaarheidsscore is van de verwachte leefbaarheidsscore afgetrokken per respondent waardoor er per respondent gezegd kan worden of deze verwacht dat de leefbaarheid erop vooruit gaat, gelijk blijft of afneemt. Dit verschil tussen de huidige en verwachte leefbaarheidsscore is door middel van de Spearman rangcorrelatietoets getoetst met de ordinale variabele 'Ik verwacht naar verloop van tijd te wennen aan de komst van het asielzoekerscentrum' omdat er sprake is van de vraag of er een verband is tussen twee ordinale

variabelen. Ook geeft de Spearman rangcorrelatietoets, indien er een verband is, de richting en de sterkte van het verband weer. Daarnaast is er gekeken naar het verband tussen de verwachte criminaliteit en de vraag of de respondent verwacht in contact te komen met de asielzoekers. Dit is getoetst door middel van de chi-kwadraat toets omdat het een ordinale en een nominale variabele betreft. De uitkomsten van de SPSS-toetsen zijn te vinden in de bijlagen (bijlage 3, figuur 1 en 2).

4.2 ETHIEK

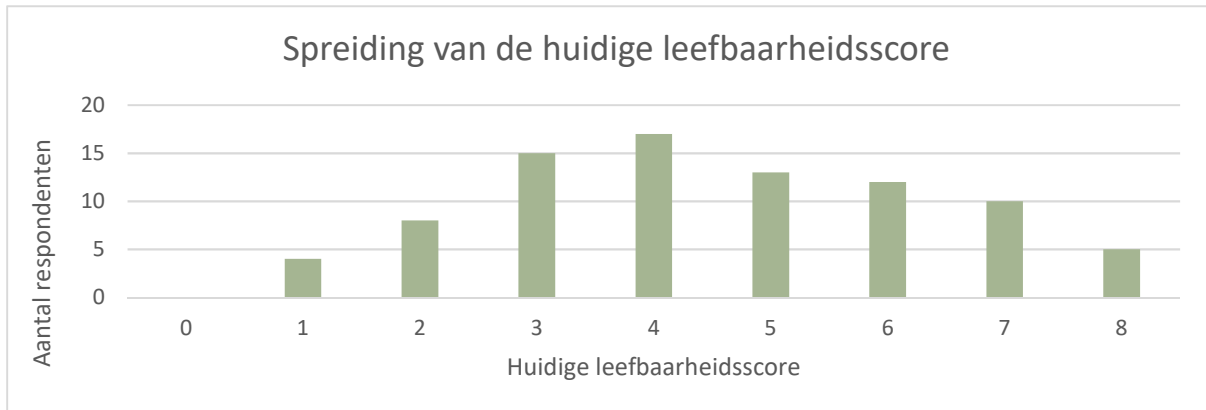
Omdat ik zelf tot mijn achttiende in het dorp heb gewoond ken ik veel mensen in het dorp. Hierdoor ben ik me bewust van de gevoeligheid van het onderwerp. Echter heb ik in het onderzoek ook 'twee identiteiten': die van voormalig inwoner en die van onderzoeker (Kezar, 2002). Hierdoor kan het zijn dat ik ook als oud-inwoner enigszins door een gekleurde bril naar het onderzoek heb gekeken en niet alleen maar als neutrale onderzoeker. Het gegeven dat ik zelf lang in het dorp heb gewoond maakte het makkelijker om respondenten te vinden. De meeste mensen kennen elkaar wel in het dorp waardoor ik een voorsprong heb gehad op anderen die eventueel dit willen onderzoeken in Grootegast. Echter, het feit dat ik veel mensen in het dorp ken kon een probleem vormen bij het garanderen van de anonimiteit van de respondenten. Hier is geen sprake meer van geweest doordat de enquêtes online zijn ingevuld en de enige persoonlijke informatie die werd gevraagd bestond uit vragen over het geslacht en de geboortedatum van de respondent. Hierdoor werd het onmogelijk om te achterhalen wie wat heeft ingevuld.

Door de gevoeligheid van het onderwerp is het ook van belang geweest om direct te benadrukken dat het onderzoek onafhankelijk werd uitgevoerd door een student van de Rijkuniversiteit Groningen en dat het onderzoek niet in opdracht van de overheid is. Ook is direct aangegeven, in zowel het voorstellen aan de deur als in de inleiding van de enquête, dat de enquêtes volledig anoniem worden behandeld.

5. RESULTATEN

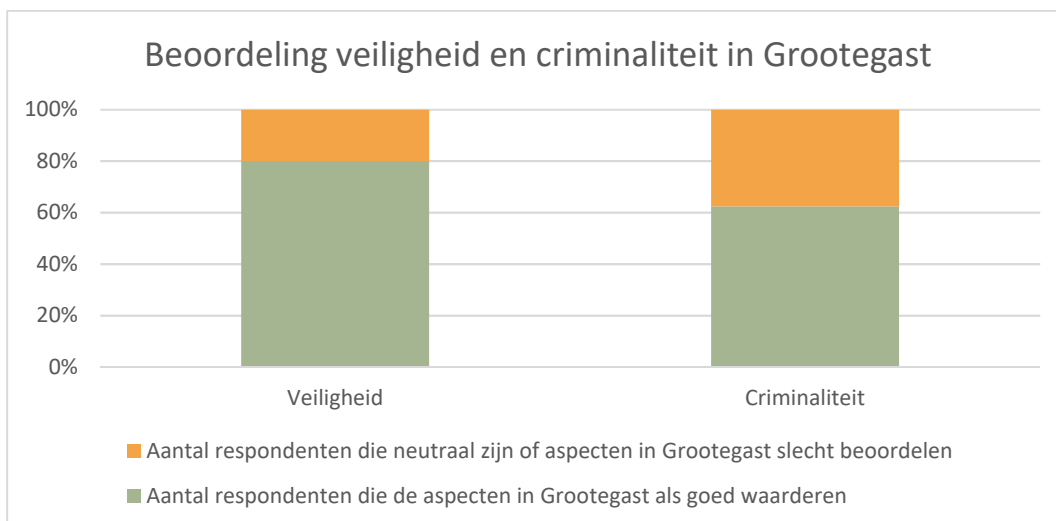
5.1 DE HUIDIGE LEEFBAARHEID

Op basis van Leby & Hashim (2010) zijn er enquêtevragen geformuleerd die de huidige leefbaarheid bepalen. Bepaalde antwoorden op de enquêtevragen hebben bijgedragen aan de totstandkoming van de huidige leefbaarheidsscore. Deze totstandkoming is onder de methodologie uitgelicht. De huidige leefbaarheidsscore is per respondent berekend.

Figuur 2: de spreiding van de huidige leefbaarheidsscore

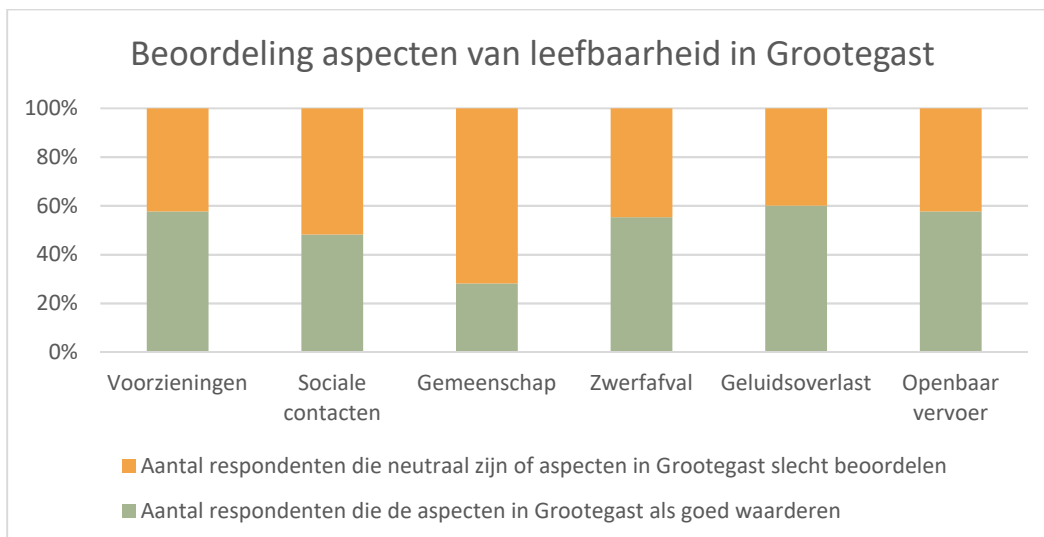
Figuur 2 laat de spreiding zien van de huidige leefbaarheidsscore. De gemiddelde huidige leefbaarheidsscore van alle respondenten is (op een schaal van 0 tot 8) een 4,5. Te zien is dat er niemand de huidige leefbaarheid met een 0 waardeert en dat er een grote spreiding is van leefbaarheidsscores. Wat belangrijk is om aan te geven is dat de leefbaarheidsscore van 4,5 niet direct omgerekend kan worden naar een ratio-getal op de schaal van 10. Er is niet gevraagd naar een antwoord op een stelling aan de hand van cijfers maar aan de hand van een 5-punts Likertschaal. Bepaalde antwoorden op de stellingen dragen bij aan de leefbaarheidsscore en andere antwoorden niet. Hierdoor komt er weliswaar een ratio-score voor de huidige leefbaarheid als uitkomst uit, maar hierbij moet in het achterhoofd gehouden worden hoe deze tot stand is gekomen. Een score van 4,5 op de schaal van 8 kan dus niet vergeleken worden met een (omgerekende) score van 5,625 op de schaal van 10.

Figuur 3: de beoordeling van de veiligheid en criminaliteit in Grootegast

Voor de leefbaarheid zijn veiligheid en criminaliteit belangrijke indicatoren (Leby & Hashim, 2010). Leby & Hashim geven aan dat het niet mogelijk is om een goede leefbaarheid op een plek te hebben als er veel criminaliteit is en een laag gevoel van veiligheid. De antwoorden op de enquête in Grootegast ondersteunen dit. Uit figuur 3 blijkt dat de meerderheid van de respondenten de veiligheid en criminaliteit in Grootegast als

goed beoordeelt. De antwoorden 'mee eens' en 'zeer mee eens' op de stelling 'Ik voel me veilig in Grootegast' en de antwoorden 'zeer mee oneens' en 'mee oneens' op de stelling 'In Grootegast is er veel criminaliteit' zijn als 'goed' verwerkt in figuur 3. 79% van de respondenten waardeert de veiligheid goed en 62% geeft aan dat er niet veel criminaliteit is in Grootegast. Dit geeft aan dat de aspecten 'veiligheid' en 'criminaliteit' bij de meerderheid van de respondenten een positieve invloed heeft op de huidige leefbaarheidsscore. De Vries (2014) trof in Onnen, Veenhuizen en Musselkanaal (waar reeds een asielzoekerscentrum is) ook een positieve invloed aan van een gevoel van veiligheid en een gebrek aan criminaliteit op de leefbaarheid. Tussen de mate van criminaliteit en de waardering van de leefbaarheid én tussen de veiligheidsbeleving en waardering van de leefbaarheid trof De Vries een significant verband aan. Dit betekent dat de leefbaarheid beter wordt gewaardeerd indien er weinig criminaliteit en een goede veiligheidsbeleving is.

Figuur 4: de beoordeling van de aspecten van leefbaarheid (behalve criminaliteit en veiligheid) in Grootegast

Naast veiligheid en criminaliteit zijn er nog zes andere vragen gesteld met betrekking tot de huidige leefbaarheid. Uit figuur 4 blijkt dat over het algemeen de aspecten goed worden gewaardeerd. De meerderheid van de respondenten geeft een goede waardering aan de voorzieningen (58% van de respondenten), de hoeveelheid zwerfafval (55% van de respondenten) en de mate van geluidsoverlast (60% van de respondenten). Er was een minderheid van respondenten die een goede waardering gaven bij de aspecten sociale contacten (48% van de respondenten), bereikbaarheid met het openbaar vervoer (48% van de respondenten) en het gevoel van gemeenschap (28% van de respondenten).

5.1.1 INVLOED VAN VERWACHTE LEEFBAARHEID OP GERING GEMEENSCHAPSGEVOEL

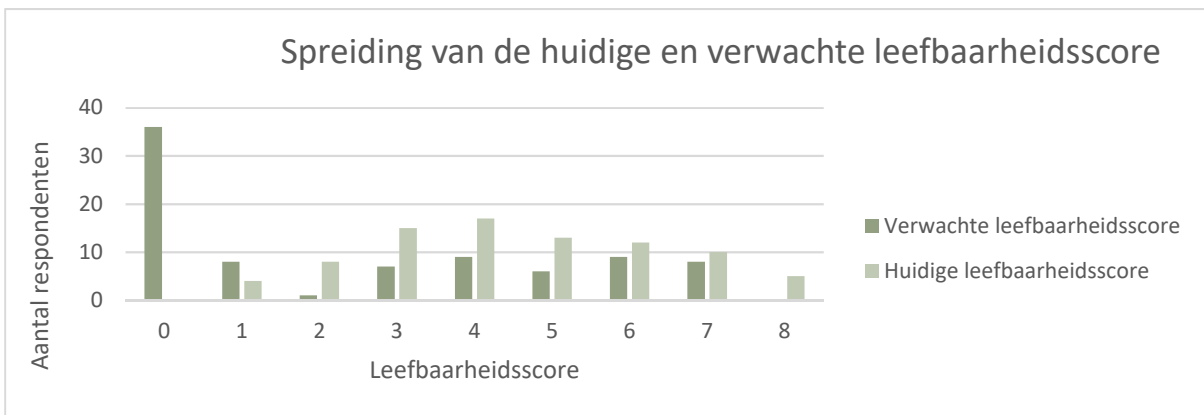
Het lage gevoel van gemeenschap valt in figuur 4 op. Bij de aspecten sociale contacten en bereikbaarheid met het openbaar vervoer is er sprake van een nipte minderheid van respondenten die een goede waardering geven, maar het gevoel van gemeenschap wordt maar door net iets meer dan een kwart van de respondenten als goed gewaardeerd. Dit kan verklaard worden door de verwachte leefbaarheid. Indien een respondent verwacht dat de verwachte leefbaarheid slechter wordt kan het ook zijn waardering van de huidige leefbaarheid aantasten. De gedachte dat de leefbaarheid achteruit zal gaan kan zorgen creëren voor de respondent. De zorgen van de respondent hebben impact op het huidige gemeenschapsgevoel. Het huidige gemeenschapsgevoel kan bijvoorbeeld aangetast worden door de tegenovergestelde meningen van inwoners, deze tegenovergestelde meningen kunnen onderlinge spanningen tussen de inwoners creëren. Uit de antwoorden van inwoners op de open vragen in de enquête blijken enkele zorgen die invloed kunnen hebben op het huidige gevoel van gemeenschap. Zo werden de volgende reacties ingevuld:

“Om asielzoekers in te laten burgeren moet er geen grote groep toegelaten worden. De asielzoekers moeten gespreid toegelaten worden. Maar ik heb het gevoel dat wij als inwoners worden misleid...”

“We moeten ons niet laten beïnvloeden door mensen die negatief tegenover het asielzoekerscentrum staan.”

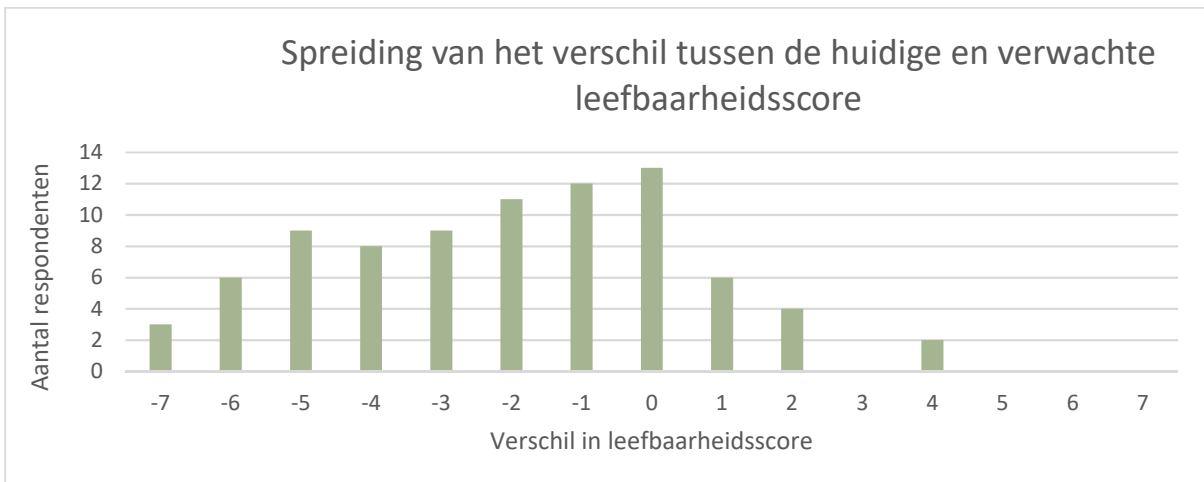
Een gevoel van misleiding suggereert argwaan tegenover de besluitvorming door het lokale bestuur. Tezamen met een gevoel van groepen burgers die tegenover elkaar staan (positief tegenover negatief) kan dat het geringe gevoel van gemeenschap in Grootegast verklaren.

5.2 DE VERWACHTE LEEFBAARHEID

Figuur 5: de spreiding van de huidige en de verwachte leefbaarheidsscore

Ook is voor elke respondent een verwachte leefbaarheidsscore berekend. Figuur 5 laat het verschil zien tussen de huidige leefbaarheidsscores en de verwachte leefbaarheidsscores. Het gemiddelde van de huidige leefbaarheidsscore was 4,5 en de meeste respondenten (respectievelijk 17 en 13) hadden een huidige leefbaarheidsscore van respectievelijk 4 en 5. Dit is bij de spreiding van de verwachte leefbaarheidsscore niet het geval. De gemiddelde verwachte leefbaarheidsscore is 2,5 en 36 respondenten geven de verwachte leefbaarheid een score van 0, de laagst mogelijke score. De gemiddelde leefbaarheidsscore daalt naar verwachting dus met 2 (van 4,5 naar 2,5).

Figuur 6: de spreiding van het verschil tussen de huidige en verwachte leefbaarheidsscore

In figuur 6 is de verwachte daling van de leefbaarheidsscore duidelijk te zien. Een grote meerderheid (58 van de 84 respondenten) verwacht dat de verwachte leefbaarheid lager is dan de huidige leefbaarheid. Een verwachte daling van de leefbaarheid suggereert een negatieve houding tegenover de komst van het asielzoekerscentrum.

5.2.1 LAGE VERWACHTE MATE VAN GEWENNING AAN ASIELZOEKERSCENTRUM

De verwachte daling van de leefbaarheid kan, naast een negatieve houding tegenover het asielzoekerscentrum, ook samenhangen met een lage verwachte mate van gewenning aan het asielzoekerscentrum. In de enquête is een vraag opgenomen omtrent de verwachting van gewenning aan het asielzoekerscentrum. Om te onderzoeken of er een verband is tussen de verwachte stijging, dan wel daling van de leefbaarheid met de vraag omtrent de verwachting of er gewend zal worden aan de komst van het asielzoekerscentrum is er een Spearman rangcorrelatietoets uitgevoerd.

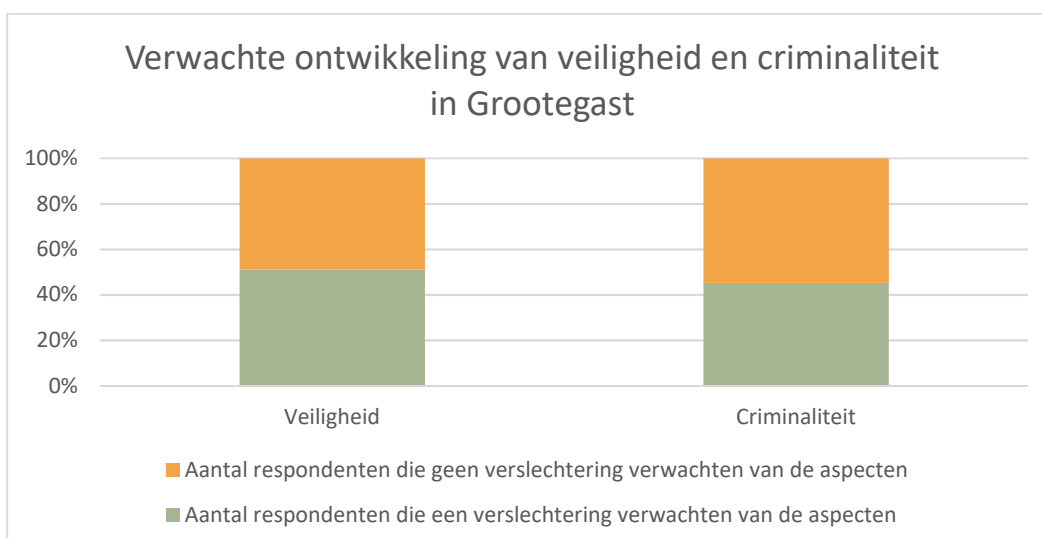
			Vershil tussen verwachte en huidige leefbaarheidsscore	Ik verwacht naar verloop van tijd te wennen aan het asielzoekerscentrum
Spearman's rho	Vershil tussen verwachte en huidige leefbaarheidsscore	Correlation Coefficient	1,000	,435
		Sig. (2-tailed)	.	,000
		N	84	84
	Ik verwacht naar verloop van tijd te wennen aan het asielzoekerscentrum	Correlation Coefficient	,435	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	.
		N	84	84

Figuur 7: de uitkomst van de Spearman rangcorrelatietoets

Uit de resultaten van de toets in figuur 7 blijkt dat er een redelijk, positief verband aanwezig is en dat het verband significant is (rangcorrelatiecoëfficiënt = 0,435, $p = 0,000$). Het positieve verband houdt in dat naar mate iemand verwacht dat de leefbaarheid omhoog gaat, diegene ook een positiever antwoord (hogere score) heeft gegeven op de stelling 'Ik verwacht naar verloop van tijd te wennen aan het asielzoekerscentrum'.

5.2.2 VERWACHTINGEN MET BETREKKING TOT CRIMINALITEIT EN VEILIGHEID

De verwachte daling van de leefbaarheid hangt niet alleen samen met de vraag omtrent gewenning. De verwachte daling hangt ook samen met een daling van de leefbaarheidsaspecten. De Boom et al. (2010) geven aan dat de kans op criminaliteit onder asielzoekers groot is door materiële armoede van de asielzoekers. De inwoners van Grootegast verwachten dit wellicht ook. Vanwege de impact van criminaliteit en veiligheid op de leefbaarheid is het interessant om te kijken naar het percentage van inwoners dat verwacht dat de criminaliteit zal toenemen en het gevoel van veiligheid zal dalen.

Figuur 8: de verwachte ontwikkeling van veiligheid en criminaliteit in Grootegast

Figuur 8 laat zien dat het aantal respondenten dat een verslechtering verwacht op het gebied van veiligheid net iets hoger is (43 om 41) dan het aantal respondenten dat geen verslechtering verwacht van de aspecten. Hieruit valt te concluderen dat bij 43 van de 84 respondenten de verwachtingen met betrekking tot veiligheid een negatieve invloed heeft op de verwachte leefbaarheidsscore. Op het gebied van criminaliteit verwachten 38 respondenten een verslechtering tegenover 46 respondenten die geen verslechtering verwachten. De resultaten met betrekking tot de verwachte criminaliteit en veiligheid komen niet overeen met de resultaten van het onderzoek van De Vries (2014) in Onnen, Veenhuizen en Musselkanaal waar al asielzoekerscentra gevestigd zijn. In het onderzoek van De Vries gaf een meerderheid van de respondenten (79%) aan zich veilig te voelen. Slechts 10% van de respondenten gaf aan dat hij/zij criminaliteit ervaart in zijn of haar woonplaats.

5.2.3 DE LINK TUSSEN SOCIALE DEPRIVATIE EN VERWACHTE CRIMINALITEIT

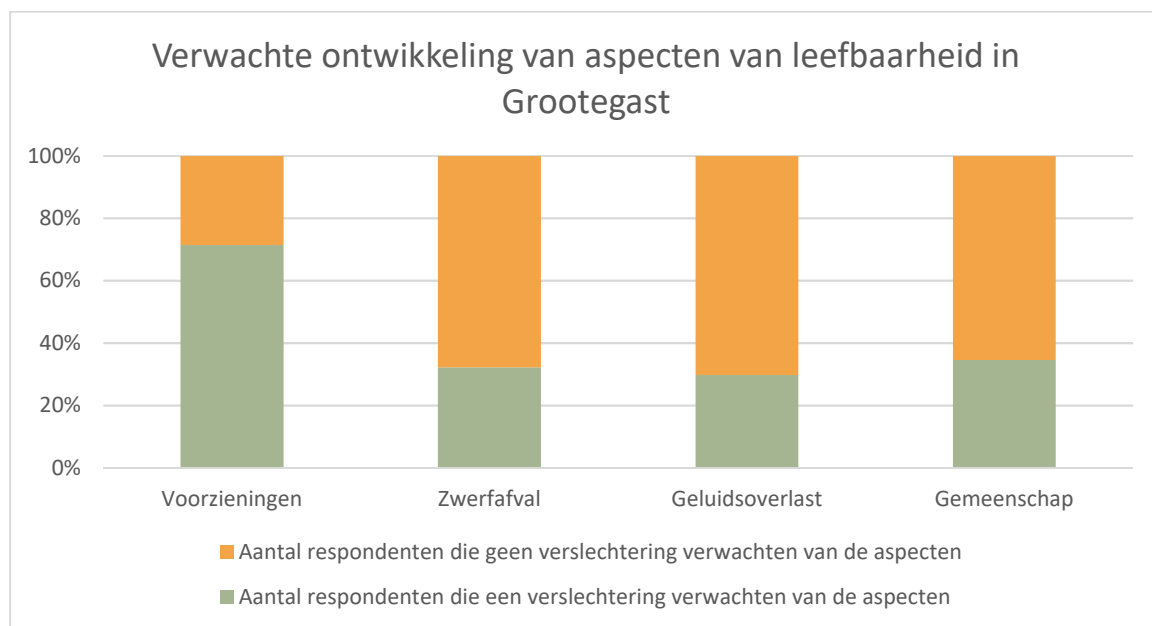
Althoff & De Haan (2006) suggereren dat sociale deprivatie onder vluchtelingen zorgt voor een hogere kans op criminaliteit. Dit zou kunnen betekenen dat er een verband is tussen de antwoorden van de respondenten op de vraag 'Ik verwacht contact te hebben met de asielzoekers' en de verwachte criminaliteit. Dit is onderzocht met de chi-kwadraat toets.

	Value	Df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	25,717	4	,000
Likelihood Ratio	31,055	4	,000
N of Valid Cases	84		

Figuur 9: de uitkomst van de chi-kwadraat toets voor de vraag 'Ik verwacht contact te hebben met de asielzoekers' en de verwachte criminaliteit

Uit de resultaten van de toets in figuur 9 blijkt dat er een significant verband aanwezig is ($p = 0,000$). De nulhypothese kan verworpen worden. Er is dus een verband tussen de verwachte criminaliteit en de antwoorden op de vraag 'Ik verwacht contact te hebben met de asielzoekers'. Dit betekent dat er een mogelijkheid is dat diegenen die geen contact verwachten te hebben met de asielzoekers een verslechtering van de criminaliteit verwachten. Dit komt overeen met de bevinding van Althoff & De Haan (2006) betreffende sociale deprivatie en een hogere kans op criminaliteit. Sociale deprivatie kan ook het gevolg zijn van sociale segregatie en ruimtelijke segregatie. Dagevos (2009) geeft aan dat sociale segregatie het gevolg kan zijn van ruimtelijke segregatie. Door de ruimtelijke scheiding hebben de asielzoekers weinig contact met de lokale bevolking (Bolt et al., 2010).

5.2.4 DE VERWACHTE ONTWIKKELING VAN DE OVERIGE LEEFBAARHEIDSASPECTEN

Figuur 10: de verwachte ontwikkeling van aspecten van leefbaarheid (behalve criminaliteit en veiligheid) in Grootegast

In figuur 10 valt op dat er veel respondenten zijn (60 van de 84) die een verslechtering van de voorzieningen verwachten. Dit komt overeen met de bevindingen van Wets (2001). Wets geeft aan dat de voorzieningen niet in staat zijn om het grotere aantal gebruikers (door de komst van asielzoekers) aan te kunnen. Ten gevolge hiervan komen de voorzieningen onder druk te staan. Het komt echter niet overeen met de resultaten van het onderzoek van De Vries (2014). In Onnen, Veenhuizen en Musselkanaal werd er geen verslechtering van de voorzieningen door asielzoekerscentra waargenomen en er werd ook geen verband aangetroffen tussen de waardering van de leefbaarheid en de waardering van de voorzieningen. Wat betreft zwerfafval, geluidsoverlast en het gemeenschapsgevoel is het aantal respondenten dat een verslechtering ervan verwacht in de minderheid. De Vries (2014) trof ook aan dat er volgens de meeste inwoners geen verslechtering van het gemeenschapsgevoel en sociale samenhang heeft plaatsgevonden. 52% van de respondenten gaf aan dat er een sterke sociale samenhang is en slechts 6% van de respondenten gaf aan dat er een gebrek aan sociale samenhang is.

6.1 CONCLUSIE

Het onderzoek heeft zich gericht op de invloed van de komst van het asielzoekerscentrum op de verwachte leefbaarheid in Grootegast. Als eerst is er gekeken naar de huidige leefbaarheid. De respondenten geven de huidige leefbaarheid in Grootegast gemiddeld een 4,5 op een schaal van 0 tot 8. Vooral het gevoel van veiligheid en de lage criminaliteit werden goed beoordeeld. Veiligheid en criminaliteit zijn van cruciaal belang bij de totstandkoming van de leefbaarheid (Leby & Hashim, 2010). 79% van de respondenten heeft aangegeven dat hij/zij de veiligheid in Grootegast goed waardeert en 62% van de respondenten heeft aangegeven dat er weinig criminaliteit is in Grootegast. Daarentegen werd het gevoel van gemeenschap in Grootegast niet goed gewaardeerd. Maar 28% van de respondenten gaf aan dat er een goed gemeenschapsgevoel is in Grootegast. Dit kan verklaard worden door de grote verscheidenheid aan meningen binnen het dorp met betrekking tot de komst van het asielzoekerscentrum. Er zijn inwoners die voor de komst zijn, maar er zijn ook inwoners tegen de komst. Dit zorgt voor onderlinge spanningen waardoor het gemeenschapsgevoel in negatieve zin beïnvloed wordt.

De verwachte leefbaarheid krijgt een gemiddelde score van 2,5. Dit betekent dat de leefbaarheid na de komst van het asielzoekerscentrum naar verwachting met 2 zal dalen (van 4,5 naar 2,5). 58 van de 84 respondenten verwacht een daling van de leefbaarheid. De verwachte daling van de leefbaarheid kan samenhangen met een lage verwachte mate van gewenning aan het asielzoekerscentrum; hiertussen bleek een redelijk, positief en significant verband te zijn. Dit houdt in dat naar mate iemand verwacht dat de leefbaarheid omhoog gaat, diegene ook een positiever antwoord heeft gegeven op de stelling omtrent de verwachte gewenning aan het asielzoekerscentrum. De verwachte leefbaarheidsscore wordt gevormd door de verwachtingen met betrekking tot de leefbaarheidsaspecten en hangt hier dus ook mee samen. Volgens De Boom et al. (2010) is de kans op criminaliteit onder asielzoekers groot door materiële armoede. 38 van de 84 respondenten verwacht een verslechtering op het gebied van criminaliteit en 43 van de 84 respondenten verwacht een lager gevoel van veiligheid. Dit komt niet overeen met het onderzoek van De Vries (2014) in Onnen, Veenhuizen en Musselkanaal. Daar gaf de meerderheid (79%) aan zich veilig te voelen en slechts 10% van de respondenten ervaarde criminaliteit. Daarnaast is er een verband gevonden tussen de verwachting wel of niet contact te hebben met asielzoekers en de verwachting met betrekking tot de criminaliteit. Dit betekent dat er een mogelijkheid is dat diegenen die geen contact verwachten te hebben met de asielzoekers een verslechtering van de criminaliteit verwachten. Dit komt overeen met Althoff & De Haan (2006) die een verband vonden tussen sociale deprivatie en een hogere kans op criminaliteit. Sociale deprivatie kan het gevolg zijn van sociale segregatie en ruimtelijke segregatie. Volgens Dagevos (2009) is sociale segregatie het gevolg van ruimtelijke segregatie; door de ruimtelijke scheiding van asielzoekers is er weinig contact tussen de asielzoekers en de lokale bevolking (Bolt et al., 2010). Ten slotte verwachten veel respondenten een verslechtering van de voorzieningen in Grootegast. Dit sluit aan bij de bevindingen van Wets (2001) die aangeeft dat de voorzieningen niet in staat zijn om het grotere aantal gebruikers (door komst van asielzoekers) aan te kunnen waardoor de voorzieningen onder druk komen te staan. Het is echter tegenstrijdig met De Vries (2014) die geen verslechtering van de voorzieningen waar heeft genomen en ook geen verband aantroef tussen de waardering van de voorzieningen en de waardering van de leefbaarheid. De meeste respondenten in Grootegast verwachten geen verslechtering van de aspecten zwerfafval, geluidsoverlast en gemeenschapsgevoel. De Vries (2014) heeft ook geen verslechtering van het gemeenschapsgevoel en sociale samenhang aangetroffen door een asielzoekerscentrum. 52% van de respondenten gaf aan dat de sociale samenhang in het dorp sterk is en slechts 6% gaf aan dat er een gebrek aan sociale samenhang is.

Er valt te concluderen dat de verwachte leefbaarheid achteruit gaat. Er zijn veel respondenten die geen verslechtering verwachten van zwerfafval, geluidsoverlast en gemeenschapsgevoel. Daarentegen zijn er wel veel respondenten die een verslechtering verwachten van voorzieningen, veiligheid en criminaliteit. Gezien de daling van de gemiddelde verwachte leefbaarheidsscore valt te zeggen dat een verwachte verslechtering meer impact heeft op de score dan het niet verwachten van een verslechtering.

6.1 GENERALISATIE

De uitkomst van het onderzoek zou ook kunnen gelden in andere dorpen waar er plannen zijn voor de vestiging van een asielzoekerscentrum. De protesten in dorpen die in de media aangekaart worden (Volkskrant, 2015; Omroep Brabant, 2016; De Gelderlander, 2016) geven aan dat er onvrede heerst en dat er, net als in Grootegast, angst kan zijn voor een verslechterende leefbaarheid

6.2 REFLECTIE

Er is van tevoren ook geen rekening gehouden met de statistische toetsing. De enquêtevragen waren niet ideaal in elkaar gezet en konden zodoende niet voldoende statistisch getoetst worden. Met behulp van meneer Venhorst is vervolgens besloten om de ordinale vragen zo te verwerken dat er een algehele leefbaarheidsscore uit kwam. Met deze leefbaarheidsscore is vervolgens statistische toetsing gedaan. Doordat de aspecten die van invloed zijn geweest op de leefbaarheid gezamenlijk de huidige en de verwachte leefbaarheidsscore vormden konden er geen toetsen meer worden gedaan naar het verband tussen de aspecten en de leefbaarheidsscore. Dit was wel mogelijk geweest als er gevraagd zou zijn naar een cijfer voor de leefbaarheid. Gelukkig was er nog wel de mogelijkheid om, naast de toets met het verschil in leefbaarheidsscore, een chi-kwadraat toets uit te voeren tussen twee andere enquêtevragen. Desondanks zijn er toch maar twee statistische toetsen uitgevoerd waardoor het grootste deel van de statistiek vooral beschrijvend is in plaats van toetsend. Toch is er nog geprobeerd om meerdere chi-kwadraat toetsen uit te voeren tussen een aantal vragen. Bij veel van de vragen ontstond echter het probleem dat de toets niet in orde was door een overschrijding van het aantal expected counts less than 5.

Daarnaast is er niet direct gevraagd naar de deelvraag over de precieze redenen waarom het azc een positieve dan wel negatieve invloed heeft op de leefbaarheid. Er is weliswaar gevraagd naar de algehele indicatoren van leefbaarheid maar niet naar specifieke situaties die dit zouden kunnen verbeelden. Iets wat veel in de open vragen terugkwam was dat er vooral zorgen waren om het aantal asielzoekers dat Grootegast zou huisvesten. Het is mooi dat dit uit de open vragen alsnog eruit komt maar het was beter geweest als er in de enquête specifiek naar gevraagd was naar het aantal asielzoekers en naar andere redenen waarom het asielzoekerscentrum invloed heeft. Dit is een gemiste kans.

6.3 AANBEVELINGEN

Omdat de verwachte toekomstige leefbaarheid niet zeker is door veranderingen die zich in de toekomst kunnen voordoen is er het interessant om weer een onderzoek te doen in Grootegast ná de vestiging van het asielzoekerscentrum. Er kan dan gekeken worden of de verwachtingen van de inwoners ook daadwerkelijk zijn uitgekomen of dat het toch zo is dat de verwachte dalingen van leefbaarheidsaspecten zich niet hebben voorgedaan.

LITERATUURLIJST

- Althoff, M. & Haan, W. de (2006). *Criminaliteitspatronen en criminele carrières van asielzoekers*. Apeldoorn: Elsevier Overheid.
- Arafat, H. A., Al-Khatib, I. A., Daoud, R., & Shwahneh, H. (2007). Influence of socio-economic factors on street litter generation in the Middle East: effects of education level, age, and type of residence. *Waste management & research*, 25(4), 363-370.
- Bolt, G., Sule Ozuekren, A. & Phillips, D. (2010). *Linking Integration and Residential Segregation*. London: Routledge.
- Dagevos, J. (2009). *Ruimtelijke concentratie van niet-westerse migranten: achtergronden, gevolgen en aangrijpingspunten voor het beleid*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- De Boom, J., Snel, E. & Engbersen, G. (2010). Asielmigratie, verblijfsstatussen en criminaliteit. *Tijdschrift voor Criminologie*, 52 (2), 153-169.
- De Gelderlander (2016). *Protest tegen azc Buren is begonnen*. Best: De Gelderlander. Geraadpleegd op 24-03-2016 via <http://www.gelderlander.nl/regio/rivierenland/buren/protest-tegen-azc-buren-is-begonnen-1.5616531>.
- De Vries, H.J. (2014). *Leefbaarheid in de omgeving van een asielzoekerscentrum*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.
- Diener, E., & Suh, E. M. (1997). Measuring Quality of Life: Economic, Social, and Subjective indicators. *Social Indicators Research*, 40, 189-216.
- Esri (2016). *Basemap*. Rotterdam: Esri.
- Gemeente Grootegast (2015). AZC. Geraadpleegd op 23-02-2016 via http://www.grootegast.nl/wonen/azc_41745/. Grootegast: Gemeente Grootegast.
- Grove, N. J., & Zwi, A. B. (2006). Our health and theirs: forced migration, othering, and public health. *Social science & medicine*, 62(8), 1931-1942.
- Heylen, K. (2006). *Liveability in social housing: Three case-studies in Flanders*. Paper presented at the ENHR conference "Housing in an expanding Europe: Theory, policy, participation and implementation", Government Malaysia (2006) 2–5 July 2006, Ljubljana, Slovenia.
- Holt-Jensen, A. (2001). Individual relational space in deprived urban neighbourhoods. Paper gepresenteerd op de *ENHR conferentie*, 25–29 Juni, 2001, Pultusk, Polen.
- Howley, P., Scott, M. & Redmond, D. (2009). Sustainability versus liveability: an investigation of neighbourhood satisfaction. *Journal of Environmental Planning and Management*, 52(6), 847-864.
- Hyndman, J. (2000). *Managing displacement: refugees and the politics of humanitarianism*. Minneapolis: Universiteit van Minnesota Press.
- Johnson, J.L., Bottorff, J.L., Browne, A.J., Grewal, S., Hilton, B.A. and Clarke, H. (2004). Othering and being othered in the context of health care services. *Health Communication*, 16(2), pp.255-271.
- Kezar, A. (2002). Reconstructing static images of leadership: An application of positionality theory. *Journal of Leadership Studies*, 8(3), 94-109.
- Leby, J. L., & Hashim, A. H. (2010). Liveability dimensions and attributes: Their relative importance in the eyes of neighbourhood residents. *Journal of Construction in Developing Countries*, 15(1), 67-91.

- Marans, R. & Stimson, R (ed.) (2011). *Investigating quality of urban life: Theory, methods, and empirical research*. New York: Springer Science Business Media B.V.
- Marsman, G. & Butter, S. (2002). *Leefbaarheid in het Noordzeekanaalgebied*. RIGO i.o.v. Projectbureau Noordzeekanaal. Amsterdam.
- Marsman, G. & Leidelmeijer, K. (2001). *Leefbaarheid Schipholregio: meer dan geluid alleen*. RIGO i.o.v. gem. Haarlemmermeer en provincie Noord-Holland. Amsterdam.
- McLafferty, S.L. (2010). Conducting questionnaire surveys. In Clifford, N., French, S. & Valentine, G., *Key Methods in Geography* (pp. 77-88) London: Sage
- Meert, H. (2004). *Van balen tot onthalen: de geografische en discursieve dimensie van attitudes tegenover asielzoekers: casestudies uit Vlaanderen en Brussel*. Gent: Academia Press.
- Mohit, A. (2013). Quality of Life in Natural and Built Environment: An Introductory Analysis. *Social and Behavioral Sciences*, 101, 33 – 43.
- Murray, L. K., Cohen, J. A., Ellis, B. H., & Mannarino, A. (2008). Cognitive behavioral therapy for symptoms of trauma and traumatic grief in refugee youth. *Child and adolescent psychiatric clinics of North America*, 17(3), 585-604.
- Omroep Brabant (2016). *Demonstratie tegen azc Heesch loopt uit de hand*. Eindhoven: Omroep Brabant. Geraadpleegd op 24-03-2016 via <http://www.omroepbrabant.nl/?news/2429921093/Demonstratie+tegen+azc+Heesch+loopt+uit+de+hand+ME+veegt+plein+schoon+na+vuurwerkbekogeling+%5BVIDEO%5D.aspx>.
- Theebe, M.A.J. (2002). Asielzoekers en de waarde van uw woning. *Economisch Statistische Berichten*, 4342, pp.24-27.
- Turton, D. (2003). *Refugees, forced resettlers and 'other forced migrants': Towards a unitary study of forced migration*. New issues in refugee research, Working paper no. 94. Geneva: UNHCR Evaluation and Policy Analysis Unit
- Van Dijk, D. (2015). *Er was nog plaats in De Lierse herberg. Onderzoek naar de komst van het asielzoekerscentrum naar De Lier en de relatie met de dorpelingen*. Masterscriptie.
- Van Dijke, W. (2015). Scholieren die langs azc Kaatsheuvel fietsen krijgen begeleiding. *NRC*, 29-12-2015.
- Van Houtum, H., & Van Naerssen, T. (2002). Bordering, ordering and othering. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*, 93(2), 125-136.
- Vergunst, P. (2003). *Liveability and ecological land use* (Vol. 373). PhD diss., Swedish University of Agricultural Sciences.
- Volkskrant (2015). *Hoe minidorp Oranje uitgroeide tot omstreden opvangcentrum*. Amsterdam: De Persgroep. Geraadpleegd op 25-03-2016 via <http://www.volkskrant.nl/binnenland/ho-minidorp-oranje-uitgroeide-tot-omstreden-opvangcentrum~a4158061/>.
- Weis, L. (1995). Identity formation and the process of 'othering' unravelling sexual threads. *Educational Foundations*, 9, 17-33.
- Wets, J. (2001). *Vroegtijdige waarschuwing van vluchtelingen-en migratiestromen*. Leuven: Katholieke Universiteit.

BIJLAGEN

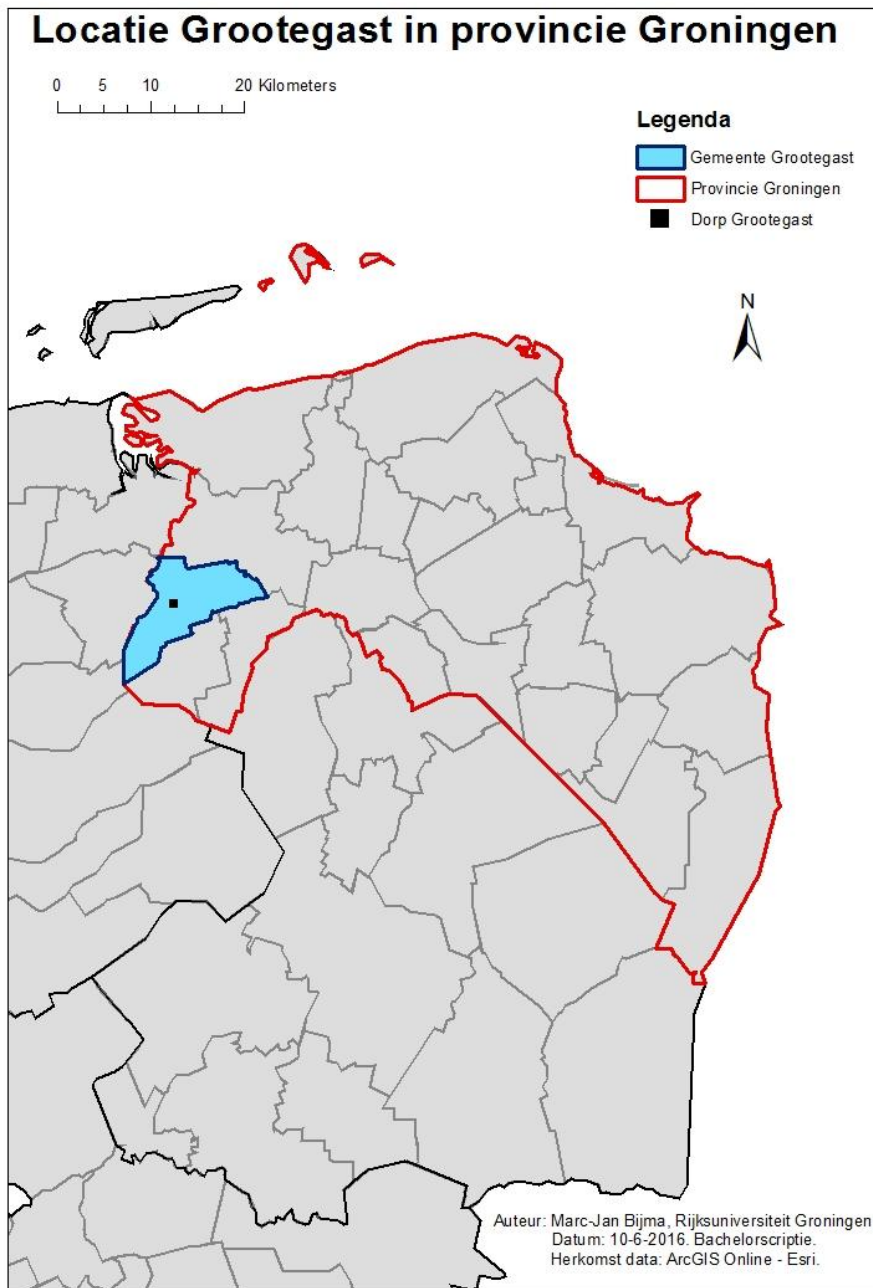
BIJLAGE 1

Stelling met betrekking tot huidige leefbaarheid	Antwoorden die bijdragen aan huidige leefbaarheidsscore
In Grootegast zijn er genoeg voorzieningen (scholen, winkels etcetera)	Mee eens & zeer mee eens (4 & 5)
Ik voel me veilig in Grootegast	Mee eens & zeer mee eens (4 & 5)
In Grootegast is er veel criminaliteit	Zeer mee oneens & mee oneens (1 & 2)
Ik heb veel sociale contacten in Grootegast	Mee eens & zeer mee eens (4 & 5)
Grootegast is een hechte gemeenschap	Mee eens & zeer mee eens (4 & 5)
In Grootegast is veel zwerfafval	Zeer mee oneens & mee oneens (1 & 2)
Er is veel geluidsoverlast in Grootegast	Zeer mee oneens & mee oneens (1 & 2)
Grootegast is goed bereikbaar met het openbaar vervoer	Mee eens & zeer mee eens (4 & 5)

Tabel 1: tabel voor het berekenen van de huidige leefbaarheidsscore

Stelling met betrekking tot verwachte leefbaarheid	Antwoorden die bijdragen aan verwachte leefbaarheidsscore
De asielzoekers zullen veel gebruik maken van de voorzieningen (scholen, winkels etcetera)	Zeer mee oneens & mee oneens (1 & 2)
De asielzoekers zullen zorgen voor een toename van zwerfafval	Zeer mee oneens & mee oneens (1 & 2)
De asielzoekers zullen zorgen voor een toename van geluidsoverlast	Zeer mee oneens & mee oneens (1 & 2)
Door de komst van asielzoekers verwacht ik me minder veilig te voelen in Grootegast	Zeer mee oneens & mee oneens (1 & 2)
De criminaliteit zal toenemen door de komst van asielzoekers	Zeer mee oneens & mee oneens (1 & 2)
De asielzoekers zullen in het dorp gaan rondhangen	Zeer mee oneens & mee oneens (1 & 2)
De asielzoekers zullen een negatief effect hebben op de gemeenschap	Zeer mee oneens & mee oneens (1 & 2)
Het contact met de asielzoekers zal naar mijn verwachting positief zijn	Ja (1)

Tabel 2: tabel voor het berekenen van de verwachte leefbaarheidsscore

Kaart 1: de locatie van het dorp en de gemeente Grootegast (ESRI, 2016)

BIJLAGE 3

Correlations

			Vershil tussen verwachte en huidige leefbaarheidsscor e	Ik verwacht naar verloop van tijd te wennen aan het asielzoekerscentr um
Spearman's rho	Vershil tussen verwachte en huidige leefbaarheidsscore	Correlation Coefficient Sig. (2-tailed) N	1,000 . 84	,435** ,000 84
	Ik verwacht naar verloop van tijd te wennen aan het asielzoekerscentrum	Correlation Coefficient Sig. (2-tailed) N	,435** ,000 84	1,000 . 84

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Figuur 1: de uitkomst van de Spearman rangcorrelatietoets

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	25,717 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	31,055	4	,000
N of Valid Cases	84		

a. 2 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,43.

Figuur 2: de uitkomst van de chi-kwadraat toets voor de vraag 'Ik verwacht contact te hebben met de asielzoekers' en de verwachte criminaliteit

Enquête asielzoekerscentrum Grootegast

Bedankt voor uw medewerking aan de enquête. Mijn naam is Marc-Jan Bijma, ik ben student aan de Rijksuniversiteit Groningen en doe, in het kader van mijn afstudeerscriptie, onderzoek naar de invloed van de komst van het asielzoekerscentrum op de leefbaarheid in Grootegast. Om dit in beeld te brengen zou ik u willen vragen om deze enquête in te vullen. De enquête zal een paar minuten in beslag nemen en wordt anoniem verwerkt. Ook worden de ingevulde gegevens niet gedeeld met derden, de gegevens worden alleen gebruikt ten behoeve van dit onderzoek. Bij voorbaat dank! In het geval van vragen en/of opmerkingen kunt u een mail sturen naar m.j.bijma@student.rug.nl.

Druk op volgende om de enquête te starten.

Huidige leefbaarheid in Grootegast

Geef aan in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen.

In Grootegast zijn er genoeg voorzieningen (scholen, winkels
etcetera)

Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

Ik voel me veilig in Grootegast

Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

In Grootegast is er veel criminaliteit

Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

Ik heb veel sociale contacten in Grootegast

Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

Grootegast is een hechte gemeenschap

Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

In Grootegast is veel zwerfafval

Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

Er is veel geluidsoverlast in Grootegast

Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

Grootegast is goed bereikbaar met het openbaar vervoer
Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

Ik ben op de hoogte van de plannen voor de komst van een
asielzoekerscentrum in Grootegast
Ja Nee

Verwachte leefbaarheid in Grootegast na komst asielzoekerscentrum

De volgende vragen gaan over uw verwachtingen met betrekking tot de leefbaarheid in Grootegast na de komst van het asielzoekerscentrum. Geef aan in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen.

De asielzoekers zullen veel gebruik maken van de voorzieningen
(scholen, winkels etcetera)
Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

De asielzoekers zullen zorgen voor een toename van zwerfafval
Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

De asielzoekers zullen zorgen voor een toename van
geluidsoverlast
Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

Door de komst van asielzoekers verwacht ik me minder veilig te
voelen in Grootegast
Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

De criminaliteit zal toenemen door de komst van asielzoekers
Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

De asielzoekers zullen in het dorp gaan rondhangen
Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

De asielzoekers zullen een negatief effect hebben op de
gemeenschap
Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

De komst van het asielzoekerscentrum is een verrijking voor het dorp

Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

Ik verwacht naar verloop van tijd te wennen aan het asielzoekerscentrum

Heel erg mee oneens 1 2 3 4 5 Heel erg mee eens

Ik verwacht contact te hebben met de asielzoekers

Ja Nee Geen idee

Waar verwacht u in contact te komen met asielzoekers? U kunt meerdere antwoorden aankruizen

- Op straat
- In de supermarkt
- Bij de dokter
- In de bus
- Bij de pinautomaat
- Bij het asielzoekerscentrum
- Anders:

Het contact met de asielzoekers zal naar mijn verwachting positief zijn

Ja Nee Geen idee

Zijn er nog niet genoemde dingen die volgens u zullen veranderen door de komst van het asielzoekerscentrum?

Jouw antwoord

Wat is uw geslacht?

Man Vrouw

Wat is uw geboortedatum?

Vul hier uw geboortedatum in

Hoeveel jaar woont u al in Grootegast?

Hebt u nog opmerkingen en/of tips?

Bedankt voor het invullen van de enquête! Bij vragen en/of opmerkingen kunt u contact opnemen met m.j.bijma@student.rug.nl.